

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.411.009.03.2019

Pani
Łucja Michałek
Wójt Gminy Istebna
43-470 Istebna 1000

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

K/19/009 Wykonanie wniosków z kontroli P/18/076 *Przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w gminach turystycznych*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Istebnej ¹ , Istebna 1000, 43-470 Istebna
Kierownik jednostki kontrolowanej	Łucja Michałek, Wójt Gminy Istebna, od 19 listopada 2018 r. do nadal ² . Od 5 grudnia 2014 r. do 18 listopada 2018 r. obowiązki Wójta pełnił Henryk Gazurek.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania podejmowane w celu realizacji wniosków pokontrolnych NIK z kontroli nr P/18/076 <i>Przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w gminach turystycznych.</i>
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 (do dnia zakończenia kontroli).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Stanisław Tarnowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/326/2019 z 6 grudnia 2019 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: „Urząd”.

² Dalej: „Wójt”.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Działania podjęte w Urzędzie w badanym okresie zapewniły realizację trzech z czterech wniosków sformułowanych w wyniku kontroli NIK nr P/18/076 dotyczących: 1] uzupełnienia umów na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków o prognozowane ich ilości, 2] opracowania wieloletnich planów rozwoju sieci wodociągowo-kanalizacyjnej oraz 3] bieżącego informowania mieszkańców Gminy i turystów o jakości wody w rurociągach na terenie Gminy. Nie podjęto natomiast właściwych działań na rzecz usunięcia nieprawidłowości polegającej na braku kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, przez co wniosek NIK w tej sprawie nie został zrealizowany i naruszenie art. 9u ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁵ nadal występowało.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła w 2018 r., w Urzędzie Gminy Istebna, kontrolę nr P/18/076 *Przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w gminach turystycznych*. W związku z wynikami tej kontroli, w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 10 października 2018 r.⁶ sformułowano następujące wnioski pokontrolne:

- (1) *Podjęcie działań w celu uzupełnienia umów na dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków o prognozowane ich ilości;*
- (2) *Opracowanie wieloletnich planów rozwoju sieci wodociągowo-kanalizacyjnej;*
- (3) *Zapewnienie prowadzenia kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych;*
- (4) *Bieżące informowanie mieszkańców Gminy i turystów o jakości wody w rurociągach na terenie Gminy.*

(akta kontroli str. 73-79)

W zakresie realizacji powyższych wniosków pokontrolnych NIK stwierdzono:

Wniosek pokontrolny nr 1

W trzech zawartych w latach 2010-2017 umowach na dostawę wody i/lub odprowadzanie ścieków (spośród czterech poddanych badaniu w ramach kontroli nr P/18/076), podpisanych przez Wójta z przedstawicielami dużych obiektów turystycznych, nie określono prognozowanych ilości dostarczanej wody i/lub odprowadzanych ścieków, co stanowiło naruszenie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

W badanym okresie do powyższych trzech umów⁷ zawarto aneksy zawierające brakujące informacje o prognozowanej ilości dostarczanej wody (i odbieranych ścieków).

Ponadto we wszystkich objętych szczegółowym badaniem 229 umowach na dostawę wody i/lub odprowadzanie ścieków, podpisanych przez Wójta w latach

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 2010 ze zm., zwana dalej „ustawą o utrzymaniu czystości”.

⁶ Nr LKA.410.018.06.2018.

⁷ Umowy nr: UK/001889/79/2013 z 30 stycznia 2013 r., UK/001905/119/2013 z 1 sierpnia 2013 r. oraz UK/002121/164/2015 z 11 grudnia 2015 r.

2018-2019 (do 9 grudnia 2019 r.) zamieszczone zostały zapisy o prognozowanej ilości dostarczanej wody i/lub odbieranych ścieków.

Powyższe ustalenia potwierdzają realizację wniosku nr 1 sformułowanego w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 10 października 2018 r.

(akta kontroli str. 8-12, 26-43, 80)

Wniosek pokontrolny nr 2

Gmina Istebna w latach 2010-2017 nie posiadała wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, co było niezgodne z zapisami art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków⁸.

Rada Gminy Istebna w dniu 25 kwietnia 2019 r. uchwaliła⁹ opracowany przez Urząd „*Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gminy Istebna na lata 2019-2022*”¹⁰.

Wśród zadań ujętych w Wieloletnim planie ujęto zarówno budowę nowych fragmentów kanalizacji sanitarnej, nowych ujęć wody oraz odcinków wodociągów, jak też przebudowę istniejących stacji uzdatniania wody, przebudowę i remont istniejących oczyszczalni ścieków oraz budowę zbiornika wody Wawrzaczów. Każdemu z 15-tu zadań przypisano termin realizacji oraz szacunkową wartość przewidywanych nakładów. Łączną wartość planowanych nakładów inwestycyjnych w latach 2019-2022, na powyższe zadania, określono na 5 108 000 zł. W Wieloletnim planie zapisano przy tym, że z powodu ograniczonych możliwości Gminy w celu sfinansowania tych zadań, niezbędnym będzie pozyskanie dodatkowych funduszy.

Wniosek nr 2 został wykonany zgodnie z informacją Wójta, ujętą w piśmie nr SU.1710.3.2018 z 6 listopada 2018 r. o realizacji wniosków pokontrolnych NIK.

(akta kontroli str. 20-25, 80)

Wniosek pokontrolny nr 3

W latach 2010-2017 w Gminie Istebna nie przeprowadzano kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe. Częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych została określona w Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Istebna, uchwalonych przez Radę Gminy¹¹ (nie rzadziej niż raz w roku).

W badanym okresie Urząd nie zapewnił przeprowadzania kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych, co szczegółowo przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 73-79, 80-81)

Wniosek pokontrolny nr 4

Wójt Gminy Istebna nie informował w wymagany sposób mieszkańców Gminy o jakości wody przeznaczonej do spożycia. Nie umieszczano bowiem, w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Urzędu¹² wyników analiz wody z wodociągów gminnych z 2017 r., ani też sprawozdań z badań wody za okres czerwiec-grudzień 2016 r. Stanowiło to naruszenie art. 12 ust. 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1437 ze zm., zwana dalej „ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę”.

⁹ Uchwałą nr VII/46/2019.

¹⁰ Zwany dalej: „Wieloletnim planem”.

¹¹ Nr: XXXVII/338/2006 z 28 kwietnia 2006 r., XXII/202/2012 z 28 listopada 2012 r. i IX/59/2015 z 7 lipca 2015 r.

¹² Dalej: „BIP”

W trakcie niniejszej kontroli NIK, na podstawie informacji publikowanych w BIP stwierdzono, że Wójt w badanym okresie na bieżąco informował mieszkańców Gminy o wynikach badania wody w sieci wodociągowej Gminy, pobieranej w wyznaczonych punktach i terminach, określonych w harmonogramach zatwierdzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie. Pobierane próbki wody badane były przez Laboratorium Badania Wody Wisła-Czarne.

Powyższe działania potwierdzają realizację wniosku nr 4 sformułowanego w wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 10 października 2018 r.

(akta kontroli str. 44-57, 80)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W badanym okresie (podobnie jak latach w 2010-2017 kontrolowanych w ramach kontroli nr P/18/076), w Gminie nie przeprowadzano kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe, co naruszało dyspozycję art. 9u ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości, zgodnie z którą Wójt sprawuje kontrolę przestrzegania stosowania przepisów ustawy. Według § 11 ust. 10 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Istebna, uchwalonego przez Radę Gminy uchwałą nr IX/59/2015 z 7 lipca 2015 r., właściciele nieruchomości byli zobowiązani do opróżniania zbiorników bezodpływowych z częstotliwością zapewniającą niedopuszczenie do ich przepełnienia - jednak nie rzadziej niż raz w roku.

Zastępca Wójta wyjaśniając dotychczasowy brak skutecznych działań w powyższym zakresie, pomimo informacji zawartej w piśmie z 6 listopada 2018 r. (stanowiącym odpowiedź na wystąpienie pokontrolne), że takie działania będą podejmowane w 2019 r., stwierdził, że stan ten wynikał m.in. z:

- ograniczonych możliwości kadrowych, wynikających ze zwolnień chorobowych i urlopów związanych z macierzyństwem;
- zmian personalnych na stanowiskach kierowniczych w Referacie Rozwoju Infrastruktury i Ochrony Środowiska¹³ oraz Referacie Usług Komunalnych (nowi pracownicy są obecnie na etapie wdrażania w obowiązki);
- braku możliwości zatrudnienia dodatkowego pracownika, którego zadaniem mogłaby być kontrola częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych ze względu na fakt, że trzy osoby zatrudnione w RliOŚ przebywają na urloпах macierzyńskich i wychowawczych.

Zastępca Wójta stwierdził ponadto, że analizowana jest możliwość zlecenia powyższych kontroli firmie zewnętrznej. Poinformował także, iż obecnie aktualizowana jest na bieżąco elektroniczna ewidencja zbiorników bezodpływowych oraz zostały dokonane analizy sprawozdań firm zajmujących się opróżnianiem zbiorników bezodpływowych, na podstawie których zaczęto zbierać informacje o częstotliwości opróżniania zbiorników przeprowadzania kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych. Wskazał również na trudną sytuację finansową Gminy¹⁴, która utrudnia podjęcie zdecydowanych działań naprawczych. Zadeklarował przy tym dołożenie wszelkich starań, aby kontrole opróżniania zbiorników były realizowane na terenie Gminy.

¹³ Dalej: „Referat RliOŚ” (do 30 lipca 2019 r., tj. do zmiany Regulaminu organizacyjnego Urzędu - Referat Gospodarczy i Rolnictwa).

¹⁴ Wskazują ujemny wynik finansowy Gminy za 2018 r. w wysokości 2 640,4 tys. zł.

Obowiązki w zakresie prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych przypisane były do stanowiska podinspektora ds. ochrony środowiska w Referacie RliOŚ. Pracownik realizujący te zadania został zatrudniony od 1 listopada 2018 r., w celu zastępstwa za pracownika przebywającego od 10 września 2018 r. na zwolnieniu chorobowym, urlopie macierzyńskim i rodzicielskim. Podinspektor wykonująca ww. zadania wyjaśniła, że podejmując pracę nie miała możliwości prawidłowego przejęcia obowiązków, ponieważ nie było osoby, która mogłaby je przekazać, przez co wdrożenie do nowych zadań zajęło jej sporo czasu. Ponadto, od 24 maja 2019 r. zajmowała się także zadaniami związanymi z planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym (w ramach zastępstwa za innych, nieobecnych pracowników). Stwierdziła także m.in., że na bieżąco aktualizowana jest ewidencja zbiorników bezodpływowych i analizowane są sprawozdania firm odbierających odpady, co do częstości opróżniania zbiorników, a także, iż opracowywana jest procedura przeprowadzania kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych na terenie Gminy.

Wyjaśnienia zbieżne z wyjaśnieniami Z-cy Wójta oraz Podinspektora w Referacie RliOŚ złożył Kierownik Referatu RliOŚ, który zajmuje to stanowisko od 1 sierpnia 2019 r. Poprzedni Kierownik Referatu RliOŚ, od 5 marca do 31 lipca 2019 r. przebywał na zwolnieniu chorobowym, a w okresie od 23 kwietnia do 15 czerwca 2019 r. zatrudniono w celu jego zastępstwa nowego pracownika, z którym umowa wygasła z upływem czasu, na który została zawarta.

(akta kontroli str. 58-118)

W odniesieniu do powyższego NIK zwraca uwagę, że właściwa organizacja pracy Urzędu Gminy należy do kompetencji Wójta, jako zwierzchnika wszystkich pracowników Urzędu. Ponadto, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Gminy, do kompetencji Wójta należał nadzór nad pracą i funkcjonowaniem Referatu RliOŚ.

IV. Uwaga

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, zwraca uwagę, że wniosek pokontrolny nr 3 zamieszczony w wystąpieniu pokontrolnym nr LKA.410.018.06.2018 z dnia 10 października 2018 r. pozostaje aktualny.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi i

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 20 stycznia 2020 r.

Kontroler
Stanisław Tarnowski
Gł. Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

.....